

дешавања с краја VII века у англо-саксонској Енглеској користио је зборник *Archbishop Theodore: Commemorative Studies on his Life and Influence*, ed. Lapidge, M. Cambridge, 1994, који обилује студијама о анализама доласка Теодора из Тарса у Рим, а затим у Кантербери; анализирају се дешавања у Риму из датог периода, затим се говори о употреби језика у књижевности, итд...

Питер Браун је користећи најсавременије зборнике о датим проблемима у историји са више аспеката сачинио анализу великог броја тема. На пример, аутор се сложио да је Кристофер Досон у свом делу *Making of Europe: An Introduction to the History of European Unity*, утврдио један нови пут ка анализи специфичних ситуација из периода од VIII до X века, посебно

истичући раздобље Карла Великог и дешавања на његовом двору и труд његових саплеменика да духовно стање и јединство у целој Европи усагласе са стремљењима ка најбољем разумевању стања у Западној Европи у том периоду.

Књигу *Усјон хришћанства на Западу*, аутора Питера Брауна, препоручујемо свим истраживачима из области историје Цркве, догматике, агиологије, историје политике, културологије, демографије, јер пружа нову анализу дешавања у Западној Европи у првом миленијуму после Христа, прожету захтевима савременог човека, који покушава да изнађе решење за своје проблеме у контексту измена живота у друштву на прелазу из XX у XXI век.

Бакон мр Ивица Чаировић

Гласник Удружења архивских радника Републике Српске

Година IV, бр. 4

Удружење архивских радника Републике Српске, Бањалука 2012,

VIII + 498 стр.

[ISSN 1840-4626]

Периодична публикација *Гласник Удружења архивских радника Републике Српске*, стручни орган Удружења, покренута је 2009. године и излази већ четврту годину за редом.

Часопис излази једном годишње, а главни и одговорни уредник *Гласника* је Душан Поповић.

Гласник за 2012. годину (број 4), на пет стотина страна, у више рубрика (од којих су

за научне/прегледне радове/ расправе резервисане следеће: *Архивистика*; *Историографија*; *Објављивање архивске грађе*; *Објављивање информативних средстава*; поред ових, за осврте, информативне прилоге и коментаре ту су рубрике *Прикази и осврти*; *Библиографија*; *Из дјелатности Удружења и In memoriam*) читаоцима доноси занимљиве чланке, историографске прилоге, грађу и референтне текстове. Стручни радови објављени у овом броју *Гласника* опремљени су апстрактима и кључним речима (неки и библиографијом коришћених радова одн. извора), као и сажецима на енглеском језику и одговарајућом УДК класификацијом.

Од бројних прилога објављених у овом броју, издвојили бисмо следеће: Љубица Ећимовић „Заштита тајних и личних података и коришћење архивске грађе у Архиву Републике Српске“; Горан Ђуран, „Историјски извори из раздобља стварања Републике Српске (24. октобар 1991–28. фебруар 1992)“; Жељко Савановић, „Мостови сјеверозападне Босне од праисторије до 1918. године“; Ђуро Тошић, „Брачна превара на теразијама правде (Убијени властелин Франческо Димитрија Рањина 'dedit causam mortis sue')“; Аранђел Смиљанић, „Кад је умро Озрен Копијевић“; Боривоје Милошевић,

„Светозар Милетић и устанак у Босни и Херцеговини 1875–1878. године“; Радован Субић, „Вилијам Стилман и Херцеговачки устанак (1875–1878)“; Зоран С. Мачкић, „Руска колонија у Бањалуци 1941–1945. године“, Маријана Тодоровић Билић, „Пропаганда у штампи Хрватске Крајине у вријеме боравка Виктора Гутића у Бањалуци, од априла до августа 1941. године“; Драго Његован, „Српски устанак у Дрвару и Србу 27. јула 1941. године“...

Међу текстовима из области архивистике и историографије нарочиту пажњу привлачи број прилога који се дотиче домаће црквено-историографске и богословске проблематике, што овај часопис чини интересантним за српског црквеног читаоца, а посебно за изучаваоца ових тема.

Тако, у последњем броју *Гласника*, Милан Кострешевевић у чланку под насловом „Епископ захумско-херцеговачки др Тихон Радовановић и његов допринос развоју српске богословске мисли“ представља историјско-теолошки концепт у ком је овај епископ деловао као научни радник, упућујући основне замерке теолошко-херменеутичком концепту овог аутора, али истичући његове заслуге за покретање до тада неистражених питања у српској богословској јавности и пози-

тивно вреднујући његов допринос развоју библијске науке на српском говорном подручју.

Драган Шућур у тексту „Резолуција свештеника Босанске Крајине“ говори о настојањима комунистичких власти да после 2. светског рата изврше утицај тј. притисак на Цркву оснивајући прорезимска удружења свештеника по социјалистичким југословенским републикама. У овом раду се говори о почетку формирања Удружења православних свештеника из Босне и Херцеговине, посебно о првом састанку неколицине свештеника из БиХ који је одржан 1947. у Бањалуци, на ком је донесена „Резолуција свештеника Босанске Крајине“.

Вељко Ђурић Мишина у прилогу насловљеном као „Случај викарног епископа хвостанског Варнаве Настића у контексту зачетка такозваног 'америчког' раскола у Српској Православној Цркви“ посматра зачетак трагичног 'америчког раскола' кроз судбину викарног епископа Варнаве Настића, али и кроз односе епископа Дионисија Миливојевића и Николаја Велимировића и утицај југословенских државних институција на збивања у Патријаршији Српске Православне Цркве.

Бошко М. Бранковић у прилогу под насловом „Нелегално постављање оgrade око црквеног гробља у селу Јањила код Бо-

санског Петровца 1985. године“ пише о утицајима комунистичке идеологије на однос према СПЦ у социјалистичкој Југославији, конкретније о случају из 1985. године, када су у селу Јањило, у околини Босанског Петровца, мештани оградиле сеоско гробље које се налази уз локални храм, и оградом – постављеном 5 метара испред улаза у храм – преградиле црквену порту, те доноси препис тим поводом послатог писма пароха босанскопетровачког о. Сретка Ђенића надлежном Епископу Николају (Мрђи), као и писма Еп. Николаја председнику СО Босански Петровац, Комисији за односе са верским заједницама СР Босне и Херцеговине и Св. Арх. Синоду СПЦ. (О томе колика је била заинтересованост државних органа да реши поменути проблем покушаја отуђења црквене имовине говори и податак да, поред свих настојања Цркве да се ограда уклони, овај случај није решен све до распада СФРЈ и почетка рата у БиХ 1992. године.)

Радован Пилиповић у тексту „Манастир Гомирје – скица за монографију“ прати историјски ход манастира Гомирје. Постављајући живот манастира у контекст политичке историје и најзначајнијих друштвених процеса, аутор текста рад заснива на критичком разматрању објављених извора и

литературе, али и архивалија манастирске провенијенције, тачније необјављених документарних извора који се чувају у *Остшавини Радослава М. Грујића* у Музеју Српске Православне Цркве у Српској патријаршији у Београду. Исти аутор у тексту „Успомене свештеника Петра Икономовића“ доноси текст занимљиве кратке аутобиографије о. Петра Икономовића, пароха нишке Саборне цркве Св. Тројице и српског националног прегоаца...

Замерке које бисмо – у погледу изгледа четвртог броја *Гласника* – могли упутити одnose се на техничко-графичку уређеност текстова – првенствено на неуједначеност интерпункције и недостатак српских слова у курзиву. Надамо се да ће ти ситни недостаци бити исправљени, и да ће *Гласник Удружења архивских радника Републике Српске* на истом курсу наставити своје постојање и своју мисију.

С. Пешировић